

XV KRAJOWY ZJAZD DELEGATÓW POLSKIEGO ZWIĄZKU DZIAŁKOWCÓW

Warszawa, 3-4 grudnia 2024 r.

Stanowisko

XV Krajowego Zjazdu Delegatów Polskiego Związku Działkowców z dnia 4 grudnia 2024 r.

w sprawie działań ekologicznych i ochrony bioróżnorodności

Przez wiele lat rozwój cywilizacyjny świata podążał w kierunku jednostronnym, skoncentrowanym głównie na intensywnej eksploatacji zasobów naturalnych oraz na zaspokajaniu rosnącej konsumpcji. Przez długi czas kwestie związane z ochroną środowiska pozostawały na marginesie debat publicznych i politycznych, co skutkowało coraz bardziej zauważalnym pogorszeniem stanu środowiska naturalnego. Dopiero w drugiej połowie XX wieku, w obliczu pogłębiającego się kryzysu ekologicznego i presji ze strony opinii publicznej oraz naukowców, nastąpił zwrot w kierunku bardziej zrównoważonego podejścia do rozwoju.

Człowiek w ogromnej mierze ponosi odpowiedzialność za obecny stan środowiska naturalnego i zmiany klimatu. Nadmierna eksploatacja zasobów naturalnych, emisja gazów cieplarnianych, wycinanie lasów oraz zanieczyszczanie powietrza i wód doprowadziły do kryzysu ekologicznego, który dziś odczuwamy na globalną skalę. Wzrastająca temperatura, ekstremalne zjawiska pogodowe i zanikanie bioróżnorodności to tylko niektóre z niepokojących sygnałów świadczących o tym, że nasza planeta znajduje się w stanie alarmowym.

W obliczu tych negatywnych konsekwencji działalności człowieka fundamentalną rolę odgrywają tereny zieleni. Dzięki nim miasta stają się bardziej odporne na zmiany klimatyczne, a mieszkańcy zyskują lepsze warunki do życia. Niestety, nieustająca presja urbanistyczna oraz rosnące zapotrzebowanie na przestrzeń mieszkalną i usługową sprawiają, że coraz więcej terenów zieleni ustępuje miejsca zabudowie. Tej tendencji jak dotąd skutecznie przeciwstawiają się Rodzinne Ogrody Działkowe. Dzięki zaangażowaniu struktur PZD i samych działkowców, ogrody nadal stanowią cenny element miejskich ekosystemów.

Przede wszystkim przyczyniają się do poprawy jakości powietrza poprzez absorpcję dwutlenku węgla oraz ograniczenia efektu miejskiej wyspy ciepła, co ma znaczący wpływ na mikroklimat w okolicy. Kolejnym istotnym aspektem jest ochrona bioróżnorodności. Rodzinne Ogrody Działkowe są siedliskiem dla wielu gatunków roślin, owadów i ptaków, które znajdują tam schronienie oraz pożywienie. ROD pełnią także funkcję retencyjną, pomagając w zarządzaniu wodami opadowymi. Zamiast

obciążać miejską infrastrukturę, woda deszczowa jest wchłaniana przez powierzchnię biologicznie czynną, co zapobiega podtopieniom i zmniejsza ryzyko powodzi. W dobie nasilających się ekstremalnych zjawisk pogodowych, jest to szczególnie ważne. Rodzinne Ogrody Działkowe wspierają również zrównoważoną gospodarkę żywnościową, umożliwiając prowadzenie własnych, ekologicznych upraw. Podsumowując, ROD to ponad 40 tysięcy hektarów samowystarczalnych terenów zieleni, oferujących ogromne korzyści ekologiczne dla miast, bez obciążania ich budżetu.

Polski Związek Działkowców od lat dostrzega istotne znaczenie edukacji ekologicznej, nie tylko wśród działkowców, ale także w społecznościach lokalnych. Dzięki niej zwiększa się świadomość ekologiczna i kształtują postawy proekologiczne, często już od najmłodszych lat. W każdym Okręgu PZD wśród tematów szkoleń i warsztatów pojawiały się zagadnienia dotyczące ekologicznych metod uprawy roślin, kompostowania, ściółkowania, oszczędzania wody czy też ochrony bioróżnorodności. Dzięki temu działkowcy zdobywają wiedzę, która pozwala im prowadzić swoje działki w sposób przyjazny dla środowiska. Nieocenionym filarem oświaty ekologicznej są wydawnictwa Związkowe. Co roku KZ PZD wydaje dla działkowców bezpłatne broszury, książki oraz plakaty tworzone przez specjalistów, zawierające najaktualniejsze informacje. Ponadto, tematy proekologiczne poruszane są w miesięczniku „działkowiec” i „Mój ogródek”. Działalność oświatowa Związku skierowana jest na świadome i odpowiedzialne korzystanie z zasobów środowiska naturalnego oraz inspirowanie do podejmowania działań na rzecz ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.

PZD kształtuje swoją politykę proekologiczną także poprzez programy, przyjęte przez Krajową Radę PZD. W minionych kadencjach struktury PZD wdrażały „Otwarty Program Klimatyczny PZD”. Dokument ten porusza i promuje najistotniejsze kwestie, takie jak ochrona zasobów wodnych, odpowiedzialna gospodarka odpadami, czyste powietrze, odnawialne źródła energii, inicjatywy ekologiczne czy suwerenność żywnościowa. Równie istotną rolę odgrywa program „Bioróżnorodność na działkach w ROD”, w którym proponowane są działania i rozwiązania mające na celu ochronę i zwiększanie bioróżnorodności, ale także przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom niszczącym bioróżnorodność. KR PZD przyjęła także „Program nowoczesnego zagospodarowania i użytkowania działek na miarę potrzeb współczesnych rodzin”, którego celem jest przywracanie tradycyjnego przeznaczenia działek, czyli prowadzenia upraw ogrodniczych na własne potrzeby. Program promuje także ogrodnictwo oparte na świadomości ekologicznej, w tym zachowanie bioróżnorodności na działkach. Programy przyjęte przez KR PZD spotkały się z powszechnym uznaniem i aprobatą. Dzięki wdrażanym działaniom zagospodarowanie i użytkowanie ROD i działek ulega widocznym, pozytywnym zmianom.

XV Krajowy Zjazd Delegatów PZD jest zdania, że należy nadal wspierać i promować ekologiczną rolę ROD, w szczególności poprzez działalność szkoleniową,

wydawniczą oraz wdrażanie Programów PZD. Związek jako organizacja świadoma i odpowiedzialna powinien nadal reagować na wydarzenia i aktualną politykę klimatyczną zarówno w Polsce, jak i na świecie, oraz monitorować prognozy naukowców i dostosowywać działalność do nowych wyzwań. Rodzinne Ogrody Działkowe jako zielone oazy w miastach, ogromna i zjednoczona społeczność działkowców, a w reszcie Związek jako silna organizacja mają ogromny potencjał w kształtowaniu zrównoważonego środowiska dla dobra przyszłych pokoleń.

**XV KRAJOWY ZJAZD DELEGATÓW
POLSKIEGO ZWIĄZKU DZIAŁKOWCÓW**